გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების ნაციონალიზაციის ეროვნული დოკუმენტი

შესავალი

2015 წლის 25 სექტემბრის გაერთიანებული ერების A/RES/70/1 რეზოლუციით დამტკიცდა „გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები", რომელიც შეიცავს 17 ამოცანასა და 169 მიზანს. გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები მსოფლიოს გარშემო აერთიანებს ქვეყნების ხელისუფლებებს და მოსახლეობას შემდეგი ღირსეული ამოცანების შესასრულებლად: სიღარიბისა და შიმშილის აღმოფხვრა, ჯანდაცვისა და განათლების სისტემის გაუმჯობესება, თანასწორობის ხელშეწყობა, ქალაქების მდგრადობა, კლიმატური ცვლილებების დამარცხება, ოკეანეებისა და ტყეების დაცვა, ყველა დონეზე ეფექტური, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა.

გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები წარმოადგენს ათასწლეულის განვითარების მიზნების ლოგიკურ გაგრძელებას, რომელთა შესრულების ვადა 2000-2015 წლების პერიოდს მოიცავდა. 2015 წელს ამ მიზნების შესრულების ვადის დასასრულს, გაეროს ათასწლეულის მიზნები გარდაიქმნა უფრო ყოვლისმომცველ - გაეროს მდგრად განვითარების მიზნებად. 2015 წელს საქართველომ, ყველა სხვა გაეროს წევრ ქვეყანასთან ერთად გამოთქვა სურვილი განეხორციელებინა 2030 წლისთვის დასახული მდგრადი განვითარების მიზნები და ამოცანები.

წინამდებარე დოკუმენტი თანაზომიერად ეხება მდგრადი განვითარების 3 განზომილებას - ეკონომიკურს, სოციალურს და ეკოლოგიურს, და წარმოადგენს იმ მიზნების, ამოცანების და ინდიკატორების ეროვნულ განსაზღვრებას, რომლის შესაბამისადაც საქართველო უზრუნველყოფს ეროვნული და სექტორული პოლიტიკის დაგეგმვას მომავალი 15 წლის განმავლობაში.

დოკუმენტი ასევე იძლევა მთავრობის, სამოქალაქო საზოგადოების, კერძო სექტორის და საერთაშორისო პარტნიორების გამჭირვალე თანამონაწილეობისა და თანამშრომლობის უნიკალურ შესაძლებლობას ქვეყანაში არსებული გამოწვევების დასაძლევად.

მიზანი

დოკუმენტი წარმოაჩენს გაეროს გლობალური მდგრადი განვითარების მიზნების პრიორიტეტებს ეროვნულ დონეზე, რომლის მიზანია მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციელების ხელშეწყობა და მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ეროვნული პოლიტიკის დანერგვა 2030 დღის წესრიგის შესაბამისად.

პროცესი და მიდგომა

გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები საქართველოს მთავრობის შიდა რეფორმების განუყოფელი ნაწილია. მიზნების ნაციონალიზაციის კოორდინაციას, ასევე შესრულების მონიტორინგს უზრუნველყოფს მდგრადი განვითარების მიზნების საბჭო, რომელსაც ხელმძღვანელობს საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციის უფროსი. საბჭოს სამდივნოს წარმოადგენს მთავრობის ადმინისტრაციის სამთავრობო გეგმებისა და ინოვაციების სამსახური.

მიზნების ნაციონალიზაციის პროცესი 2015 წელს დაიწყო. ხანგრძლივი კონსულტაციების შედეგად, ქვეყნის გამოწვევებისა და ეროვნული კონტექსტის გათვალისწინებით განისაზღვრა გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების შიდა პრიორიტეტები და მოხდა რიგი ამოცანების საქართველოსთვის მისადაგება. დოკუმენტის კომპლექსურობის გათვალისწინებით თითოეული სექტორული ამოცანის შესრულება გაწერილია დროში და განსაზღვრულია საბაზისო (2015 წლის მონაცემები) და სამიზნე ინდიკატორები (2030 წლისთვის). აღნიშნული მიდგომა უნიკალური შესაძლებლობაა მომავალში პროგრესის გაზომვისა და მიზნის შესრულების შეფასების კუთხით, რაც ძალზედ მნიშვნელოვანია მტკიცებულებებითა და ინფორმაციით გამყარებული სექტორული პოლიტიკის დაგეგმვისათვის.

მთავრობის მიერ მომდევნო წლებში დაგეგმილი და განსახორციელებელი აქტივობებისა და გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების თანხვედრის დადგენის მიზნით განისაზღვრა ურთიერთკავშირი შიდა პოლიტიკის დოკუმენტებსა და მიზნებს შორის. მდგრადი განვითარების მიზნები და ამოცანები ასევე ინტეგრირებულია საქართველოს მთვარობის ყოველწლიურ სამოქმედო გეგმაში. დოკუმენტის შემუშავების დროს გათვალისწინებულ იქნა მთავრობის ძირითადი მიმართულებები და პრიორიტეტები შემდეგ ეროვნულ დოკუმენტებზე დაყრდნობით:

- შეთანხმება საქართველო-ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ;
- საჯარო მმართველობის რეფორმის გზამკვლევი;
- ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული სტრატეგია 2014-2020 და შესაბამისი სამოქმედო გეგმა;
- საქართველოს სოციალ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია - საქართველო 2020;
- საქართველოს მთავრობის 4 პუნქტიანი სამოქმედო გეგმა.

ზემოაღნიშნული პროცესის განხორციელების შედეგად საქართველომ გაეროს მდგრადი განვითარების 17-ვე მიზანი გამოაცხადა ქვეყნის პრიორიტეტებად:

მიზანი 1: სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა.

მიზანი 2: შიმშილის აღმოფხვრა, სასურსათო უსაფრთხოებისა და გაუმჯობესებული კვების მიღწევა და მდგრადი სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობა.

მიზანი 3: ჯანსაღი ცხოვრებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა ყველა ასაკის ადამიანისათვის.

მიზანი 4: ინკლუზიური და თანასწორი განათლების უზრუნველყოფა და უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობის შექმნა ყველასათვის.

მიზანი 5: გენდერული თანასწორობის მიღწევა და ყველა ქალისა და გოგონას შესაძლებლობების გაუმჯობესება.

მიზანი 6: წყლის მდგრადი მართვისა და სანიტარული ნორმების დაცვის საყოველთაო უზრუნველყოფა.

მიზანი 7: ხელმისაწვდომი, საიმედო, სტაბილური და თანამედროვე ენერგიის საყოველთაო ხელმისაწვდომობა.

მიზანი 8: სტაბილური, ინკლუზიური და მდგრადი ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობა, სრული და პროდუქტული დასაქმება და ღირსეული სამუშაო ყველასათვის.

მიზანი 9: მდგრადი ინფრასტრუქტურის შექმნა, ინკლუზიური და განვითარებული ინდუსტრიალიზაციისა და ინოვაციების ხელშეწყობა.

მიზანი 10: უთანასწორობის შემცირება ქვეყნებში და ქვეყნებს შორის.

მიზანი 11: ქალაქებისა და დასახლებების ინკლუზიური, უსაფრთხო და მდგრადი განვითარება.

მიზანი 12: მდგრადი მოხმარება და წარმოება.

მიზანი 13: კლიმატის ცვლილებისა და მისი ზეგავლენის წინააღმდეგ გადაუდებელი ზომების გატარება.

მიზანი 14: ოკეანისა და ზღვის რესურსების კონსერვაცია და მუდმივი გამოყენება განვითარებისათვის.

მიზანი 15: დედამიწის ეკოსისტემების დაცვა, აღდგენა და მდგრადი გამოყენება, ტყეების გონივრული მართვა, გაუდაბურების აღკვეთა, ნიადაგის დეგრადაციის შეჩერება და აღდგენა-გაუმჯობესება, ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება.

მიზანი 16: მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისათვის, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა ყველასათვის, ეფექტური, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა ყველა დონეზე.

მიზანი 17: პარტნიორობა მდგრადი განვითარების მიზნების მისაღწევად.

** ქვეყნის ამოცანაა ეტაპობრივად გააფართოვოს ამოცანების ჩამონათვალი და 2030 წლისთვის მოახდინოს მათი სრული უმრავლესობის პრიორიტიზაცია.*

ტერმინთა განმარტება

გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების ნაციონალიზაციის ეროვნულ დოკუმენტში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

1. **მიზანი:** 2015 წლის 25 სექტემბრის გაერთიანებული ერების A/RES/70/1 რეზოლუციით მიღებული 2030 წლისთვის განსაზღვრული მიზანი;
2. **გლობალური ამოცანა:** 2015 წლის 25 სექტემბრის გაერთიანებული ერების A/RES/70/1 რეზოლუციით დამტკიცებული ამოცანა;
3. **საქართველოსთვის მისადაგებული ამოცანა:** (i) ეროვნულ დონეზე, არსებული გამოწვევების და პრიორიტეტების გათვალისწინებით ადაპტირებული გლობალური ამოცანა; (ii) გლობალური ამოცანის იდენტური ამოცანა; (iii) ახალი/დამატებითი ამოცანა;
4. **გლობალური ინდიკატორი:** გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სტატისტიკის განყოფილების UNSTATs-ის მიერ გამოქვეყნებული ოფიციალური ინდიკატორების დოკუმენტით დადგენილი ინდიკატორი, რომელიც განთავსებულია ოფიციალურ ვებ-გვერდზე (https://unstats.un.org/sdgs/).
5. **საქართველოსთვის მისადაგებული ინდიკატორი-მიზანი 2030:** (i) რაოდენობრივი ან თვისებრივი ინდიკატორი, რომელიც ზომავს საქართველოსთვის მისადაგებული ამოცანის პროგრესს 2020-2030 წლისთვის და რომელსაც აქვს ზუსტი გათვლა; (ii) გლობალური ინდიკატორის იდენტური რაოდენობრივი ან თვისებრივი ინდიკატორი, რომელიც ზომავს გლობალური/საქართველოსთვის მისადაგებული ამოცანის პროგრესს 2020-2030 წლისთვის და რომელსაც აქვს ზუსტი გათვლა;
6. **საბაზისო ინდიკატორი:** საქართველოსთვის მისადაგებული ინდიკატორის იდენტური ინდიკატორი რომელიც ასახავს სტატისტიკურ მონაცემებს 2015 წლის მდგომარეობით;
7. **მონაცემთა წყარო:** წყარო სადაც მოიპოვება ინდიკატორებში მოცემული მონაცემები და მოწმდება დოკუმენტში წარმოდგენილი სტატისტიკის სიზუსტე და პროგრესი (საქსტატი; ადმინისტრაციული მონაცემები; საერთაშორისო და ადგილობრივი კვლევები);
8. **წამყვანი უწყება:** (i) ამოცანის შესრულებაზე და ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელი უწყება; (ii) ამოცანის შესრულებაში ჩართული/ნაწილობრივ ჩართული ანგარიშვალდებული უწყება.